

граматичен театър
сава огнянов
русе

Г О С Т У В А Н Е

на

руския граматичен театър
рига - латвийска сср

граматичен театър
сава огнянов
русе

Г О С Т У В А Н Е

на

руския граматичен театър
рига - латвийска сср

в русе, велико търново и
софия

септември, 1974

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

1200000888934

490295

Содержание

Введение

Часть I

ОСОБЕННОСТИ

и

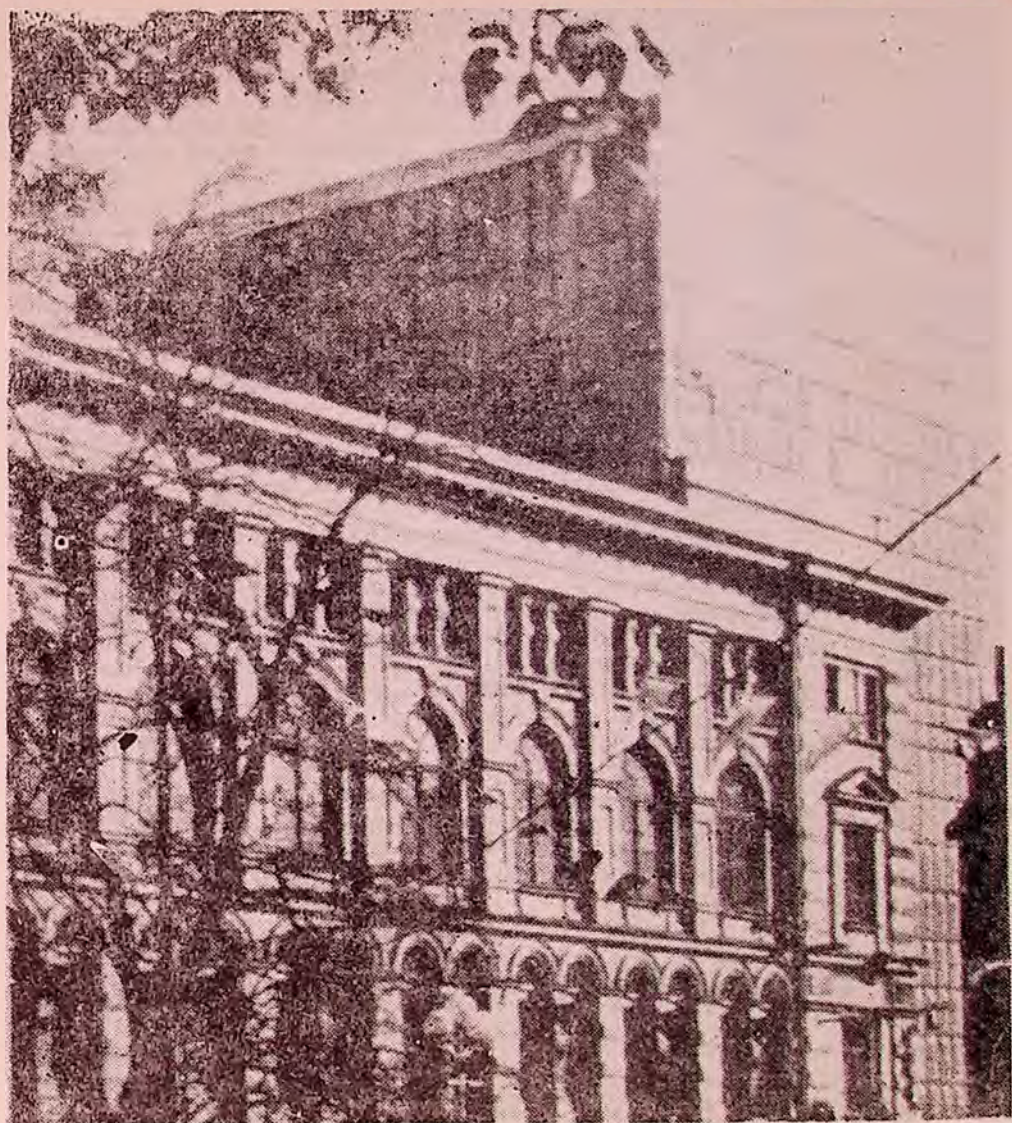
русский язык

русский язык

и русский язык

русский

русский язык

РИГА — РУСКИЯТ ДРАМАТИЧЕН ТЕАТЪР

Тази година Руският драматичен театър в Рига отбелязва своята 90-годишнина.

Творческият път на театъра е необичайно интересен и своеобразен. Той в много отношения се отличава от историята на другите театри. Различните социални условия, през които минава този път, налагат върху дейността на театъра своя белег. Отначало той е провинциален театър в една от националните периферии на царска Русия, търсещ начини да защити своето право на съществуване. През годините на революционни трусове е ярък и смел художествен организъм, свързващ изкуството с обществения живот, активен пропагандатор на прогресивната драматургия и напредничавите идеи. В условията на буржоазна Латвия е единственият стационарен професионален руски театър извън пределите на Съветската страна, станал център на остра идеологическа борба, в която проличава неговата жизнеспособност и умение да противостои на революционните сили. И едва установяването на Съветската власт през 1940 година здраво утвърждава театъра, открива пред него широки простори на свободно творчество.

Руският драматичен театър в Рига е изиграл значителна роля за развитието на висока театрална култура в Латвия. Опирайки на най-богатите традиции на руската сцена, на реалистичните мащаби в творчеството на руските драматурзи, театърът винаги е бил звено, скрепяващо приятелските връзки между руското и латвийското театрално изкуство. На свой ред той сам се е обогатявал от достиженията на латвийската драматургия и латвийския театър. Неговата дейност е пример за творческите взаимни връзки между две национални култури.

Първият сезон на професионалния руски театър в Рига е открит със спектакъла „Майоршата“ от Шпажински на 2 октомври 1883 година. Драматичната труппа на Я. Лавров включила в репертоара си и пиеси от Островски, Грибоедов, Сухово-Кобилки.

Утвърждаването на театъра вървяло трудно. Сменяли се антрепренъори, режисьори, трупата непркъснато се обновявала. И само смелото насочване към най-добрите произведения на руската и световната драматургия позволявало на театъра да живее. Професионалният ръст на театъра се стимулирал от участието на редица известни руски актьори като Иванов-Козелски, Орленев, Давидов, Варламов и други.

Особено много за развитието на културата в театъра, за повишаване на неговата творческа и обществена активност въз основа на принципите на сценическия реализъм допринася известният театрален деец, режисьор и артист К. Незлобин. Той привлича в трупата много крупни майстори на театрал-

ното изкуство и на първо място изтъкнатият режисьор Константин Марджанов — голям художник, чиито спектакли се отличават с дълбочина на замисъла, с ярка художествена форма, с богата фантазия. Благодарение на всичко това Рижкият руски театър скоро влиза в числото на най-добрите периферийни театри в Русия. Неслучайно тогава именно в навечерието на първата руска революция театърът създава тясна връзка с творчеството на великия пролетарски писател А. М. Горки. През 1901 г. в Рига е осъществена драматизацията на „Тома Гордеев“. През 1903 г. Незлобин поставя „Еснафи“, а по-късно и „На дъното“. Тези спектакли имали шумен успех и носели голям политически заряд. А през 1904 г. Горки пристига в Рига заедно с М. Ф. Андреева, актриса от МХТ. Сега целият сезон преминава под влиянието и при непосредственото участие на писателя. Заедно с Марджанов той работи над „Дачници“. След заминаването на Горки театърът продължава работа над неговите пиеси и през 1905 г. представя „Деца на слънцето“ и „Варвари“.

През следващите години независимо от тежките условия на буржоазна Латвия театърът настойчиво продължава своята репертоарна и художествена линия, ръководен последователно от Н. Михайловски и М. Муратов, бивш актьор от Малий театър. Последният постепенно привлича много известни актьори като Рощина — Инсарова, Жихарьова, Полевницкая, Юровски, Барабанов и други. След гостуването на знаменития руски актьор Иван Певцов в „Индранови“ на Блауман, гастролира и великият Качалов в ролите на Астров от „Вуйчо Ваньо“, Иван Карамазов, Ивар Карено в спектакъла „Пред вратите на царството“ от Хамсун, Несчастливцев от „Лес“ на Островски.

Активно участие в живота на театъра взема и писателят Алексей Толстой. Под негово ръководство режисьорът Лаврентьев поставя „Касатка“, в която авторът играе ролята на Желтухин.

Голямо впечатление прави играта на П. Орленев в ролите на Цар Фьодор и Митя Карамазов. Михаил Чехов поставя в театъра спектакъла „Село Степанчиково“ и играе главната роля.

Руският драматичен театър в Рига става първооткривател на съветските пиеси зад граница, активен пропагандатор на съветската драматургия. От края на 20-те години в условията на буржоазна Латвия върху сцената на театъра се играят „Любов Яровая“ на Тренъов, „Дните на Турбини“ на Булгаков, „Човекът с чанта“ на Файко, „Страх“ и „Чудак“ на Афиногенов, „Скутаревски“ на Леонов, пиеси на Шваркин, Корнейчук, Катаев, Арбузов, Киришон и други широко известни автори.

Упоритата борба за реалистично изкуство, която театърът води десетилетия наред, довежда до натрупване на голямо творческо богатство, проявило се в годините на приобщеност към съветския театър.

Установяването на Съветската власт в Латвия през 1940 година означава за театъра качествено нов етап в неговия творчески живот. Първият сезон на Държавния руски драматичен театър на Латвийската Съветска Социалистическа Република бива открит на 21 септември 1940 г. Пиесата „Слава“ на Виктор Гусев, поставена от М. Пярна има голям и заслужен успех. Тя е последвана от постановки които се отличават с революционна страст, със стремежа на колектива да съчетае идейността с художественото майсторство: „Разлом“ на Лавренъов, „Неспокойна старост“ на Рахманов, „Машенка“ на Афиногенов, „Метислав Удалой“ на Прут.

Великата Отечествена война прекъсва тази работа. Но веднага след победата животът на театъра се възобновява с нова енергия. В основата на трупата са народният артист на СССР Ю. Юровски, народните артисти на ЛССР Вунчук, Мелникова, Барабанов и други. Сега особено значение имат за театъра пиесите от съветската драматургия, в която действуват новият герой, където се утвърждават нови идеали. Пиесите на Симонов, Лавренъов, Пагодин, Щейн, Герман, Крон, Арбузов са само някои от тях.

Голямо внимание отделя театърът на латвийската драматургия, като става първи пропагандатор на латвийското национално изкуство на руска сцена. Тук ще посочим редица пиеси на Блауман, Андрей Упит, Ян Райнис, Вилис Лацис, Гунар Приеде, Елина Залите и други.

В по-ново време големите обществени проблеми, вълнуващи колектива, намират въплъщение в спектакли като „Съвест“ на Павлова, „Скъсаната рубла“ на Антонов, „Да надникнем в кладенеца“ на Волчек, „Болшевики“ на Шатров, „Външен човек“ на Дворецки, „А утрините тук са тихи“ на Василиев. Театърът продължава граждански да търси ярки образи на съветски хора, стреми се да разкрие богатството на техния вътрешен свят.

Едновременно с всичко това в продължение на редица години художествените търсения на театъра се движат към разширяване рамките на драматическия жанр. Зрелищните, музикалните спектакли, в които се обединяват в единна органическа сплав словото, музиката, пантомимата, танцът, трайно влязоха в неговия репертоар. Тази линия става неотменима в живота на колектива, като допринася за още по-дълбоко разкриване на социалното съдържание на пиесите, за по-ярка театралност, разширяваща творческия диапазон. Тя намира израз в мюзикълите „Уестсайдска история“ на

Лоренте, „Човекът от Ламанча“ на Васерман и Дерюн, в спектаклите „Кавказният тебеширен кръг“ на Брехт, „Грешка в предаването“ на Сакони, „Час пик“ на Ставински и други.

Творческите успехи на театъра получават висока оценка. Сега те предстоят на вниманието на несъмнено отзивчивата българска публика.

Гастролните пътувания винаги са играли голяма роля в живота на театъра. Разширяват се творческите връзки. Новии градове, нови зрители, срещи, обсъждания на спектакли — всичко това обогатява колектива, позволява по новому да оценяваме работата си.

Първото крупно гостуване на Руския драматичен театър Рига, това е гастролът в Москва със спектакъла „Дачници“ на Горки. Това става през март 1905 година, когато в Русия се надига революционна буря. Реалистичният спектакъл, обогатен от режисьорската мисъл на К. Марджанов, с такива актьори в главните роли като М. Ф. Андреева, Е. Лилина, М. Роксанова, Н. Михайловски и други, имал огромен успех. За московчани той бил откриване на новата плеса на забележителния писател.

Ред интересни пътувания прави театърът през 20-те и 30-те години. През 1922 г. театърът пътува в Германия, Белгия, Холандия. Постоянни и трайни връзки са създадени с жителите на Прибалтика и Полша. Трупата систематически играе своите спектакли на сцените на Варшава и Гродно, Вилнюс и Талин, Белосток и Люблин, Каунас и Краков. През 1932 г. театърът гастролира в Румъния.

След Великата Отечествена война Рижкият руски драматичен театър гастролира из цялата Съветска страна, в столиците и градовете на съюзните републики, като завоюва голяма популярност и високо признание както у публиката, така и от страна на театралната критика.

Настоящото гостуване на театъра в Народна република България е плод на установените дружески връзки с колектива на Драматичен театър „Сава Опнянов“ — Русе, който вече гостува на зрителите от Рига по случай Дните на българската култура в Съветския съюз през септември тази година. Несъмнено тези връзки ще укрепнат, ще се разширят и ще дадат в близките години нови, още по-радващи резултати.

НИКОЛАИ ПАГОДИН

Т Е М П ' 2 9

сценическа композиция — М. ЗАХАРОВ

стихове — РОБЕРТ РОЖДЕСТВЕНСКИ

постановка — А. Ф. КАЦ, з. д. и. на ЛССР и УАССР и
Л. БЕЛЯВСКИ

сценография — Т. М. ШВЕЦ, з. д. и. на ЛССР

музика — Г. ГЛАДКОВ

хореография — Е. ДРУЛЛЕ

Григорий Гай	нар. арт. на ЛССР А. А. МИХАЙЛОВ
Ръководното лице	засл. арт. на ЛССР Б. Ц. ТИХОВ
Ела	Т. И. МАЛЧЕНКО
Максим	Ю. Н. САФРОНОВ
Анка	О. Н. РАЗУМОВСКАЯ
	Л. П. ШАРДИНА
София	засл. арт. на ЛССР А. Р. ПЕЛШЕ
Йолкин	Е. И. ИВАНИЧЕВ
Гончаров	засл. арт. на ЛССР Р. Н. ДАМБРАН
	А. С. БОЯРСКИ
Груздев	засл. арт. на ЛССР Б. С. ДЗЕРУК
	засл. арт. на ЛССР В. Г. ЯКОВЛЕВ
Касторкин	А. Я. КРИЧЕВСКИ
Макашонков	Е. Ф. БРОВЕНКО
	И. В. ХОХЛОВКИН
Белковски	Р. А. ГОРДИЕНКО
Ксения	Л. Д. АКИНФИЕВА
Картер	нар. арт. на ЛССР В. Я. ГЛУХОВ
Десятникът	Д. И. БОКАЛОВ
Брадатият	Р. С. СЕДОВ
Възрастният	В. В. БАСИХИН
Тюша	Н. В. МИШУХИН
Михалка	В. СИГОВ
Валя	А. А. ПОЛУХИНА
Евдоким	засл. арт. на ЛССР В. В. БОГОЛЮБОВ
Симочка	Н. В. СТАРОВОЙТЕНКО
Верочка	А. М. ШМАКОВА
Лиза	Л. П. ГОЛУБЬОВА
Комендантът	засл. арт. на ЛССР В. А. ШАХОВСКОЙ
Преводачката	Л. Т. ДОНЕЦ
Приятелят на Касторкин	Н. И. КОРЕН
В хора участвуват артисти от театъра	

МАКСИМ ГОРКИ

НА ДЪНОТО

пиеса в две действия

постановка — А. Ф. КАЦ, з. д. и. на ЛССР и УАССР

сценография — Т. М. ШВЕЦ, з. д. и. на ЛССР

асистент-режисьор — Ю. М. КРАСОВСКИ

Михаил Иванов Костильов нар. арт. на ЛССР В. Я. ГЛУХОВ

Василиса Карпозена засл. арт. на ЛССР Н. Ф. НЕЗНАМОВА

Наташа Т. И. МАЛЧЕНКО

Медведев нар. арт. на ЛССР Г. П. ТИМОФЕЕВ

Васка Пепел В. В. БАСИХИН

Клещ Андрей Митрич И. В. ХОХЛОВКИН

Анна А. Я. КРИЧЕВСКИ

Настя Р. С. СЕДОВ

Квашня Е. Н. СОЛДАТОВА

Бубнов засл. арт. на ЛССР Р. Б. ПРАУДИНА

Сатин Л. И. ГОЛУБЬОВА

Актъорът В. В. БОГОЛЮБОВ

Баронът А. А. МИХАЙЛОВ

Лука А. С. БОЯРСКИ

Кривият зъб М. Б. ЛЕБЕДЕВ

Татаринът Р. А. ГОРДИЕНКО

Альошка М. С. ХИЖНЯКОВ

В епизодите: Л. Д. АКИФИЕВА, Л. Т. ДОНЕЦ, Н. Д. РОСИХИНА,

Л. В. ШАРДИНА, Н. И. КОРЕН, М. А. КОСАРЬОВ,

В. А. МИХАЛЕВИЧ, Р. С. СЕДОВ, Г. И. КОНДРАТНЕВ,

Ю. Г. ЛОСЕВ, Н. В. МИШУХИН.

СЦЕНА ОТ ПОСТАНОВКАТА „Т Е М П ' 29“

СЦЕНА ОТ ПОСТАНОВКАТА „НА ДЪНОТО“

РУСКИ ДРАМАТИЧЕН ТЕТЪР—РИГА, ЛССР

Директор

Б. П. ИВАНОВ-ДОЛСКИ

Главен режисьор

А. Ф. КАЦ, засл. деятел на изкуствата на ЛССР
и УАССР

Главен художник

Т. М. ШВЕЦ, засл. деятелка на изкуствата на ЛССР

Режисьори

Л. С. БЕЛЯВСКИ

И. Ш. ПЕККЕР

Художник

Ю. Н. ФЕОКТИСТОВ, засл. деятел на изкуствата
на ЛССР

Зав. лит. бюро

З. Н. СЕГАЛ

Зав. муз. част

М. Я. ПРЕПЗНЕР

Артисти

В. В. СТАРЖИНСКАЯ, артистичен секретар

Л. Д. АКИНФИЕВА

А. С. АЛЕКСАНДРОВА, засл. арт. на ЛССР

С. Г. АФОНИН

В. В. БАСИХИН

В. В. БОГОЛЮБОВ, засл. арт. на ЛССР

Д. И. БОКАЛОВ

А. С. БОЯРСКИ

Е. Ф. БРОВЕНКО

В. Г. ВАЛЕВСКАЯ, засл. арт. на ЛССР

В. Я. ГЛУХОВ, нар. арт. на ЛССР

Л. И. ГОЛУБЬОВА

Р. А. ГОРДИЕНКО

Р. Н. ДАМБРАН, засл. арт. на ЛССР

Б. С. ДЗЕРУК, засл. арт. на ЛССР
И. Н. ДОЛИН
Л. Т. ДОНЕЦ
Е. И. ИВАНИЧЕВ
Г. И. КОНДРАТИЕВ
Н. И. КОРЕН
А. Я. КРИЧЕВСКИ
Е. Н. КРИЛОВА, засл. арт. на ЛССР
М. Б. ЛЕБЕДЕВ
Ю. Г. ЛОСЕВ
Л. С. ЛУЦЕНКОВА
Т. И. МАЛЧЕНКО
А. А. МИХАЙЛОВ, нар. арт. на ЛССР
В. А. МИХАЛЕВИЧ
Н. В. МИШУХИН
Н. Ф. НЕЗНАМОВА, засл. арт. на ЛССР
А. Р. ПЕЛШЕ, засл. арт. на ЛССР
М. А. ПОДГУРСКАЯ, засл. арт. на ЛССР
А. А. ПОЛУХИНА
Р. Б. ПРАУДИНА, засл. арт. на ЛССР
О. Н. РАЗУМОВСКАЯ
Н. Д. РОСИХИНА
Ю. Н. САФРОНОВ
Р. С. СЕДОВ
В. И. СИГОВ
Н. В. СТАРОВОИТЕНКО
Е. Н. СОЛДАТОВА
Г. П. ТИМОФЕЕВ, нар. арт. на ЛССР
Б. Ц. ТИХОВ, засл. арт. на ЛССР
А. А. УМАНСКАЯ
М. С. ХИЖНЯКОВ, засл. арт. на РСФСР
И. В. ХОХЛОВКИН
Л. П. ШАРДИНА
В. А. ШАХОВСКОЙ, засл. арт. на ЛССР
А. М. ШМАКОВА
В. Г. ЯКОВЛЕВ, засл. арт. на ЛССР

Помощники-режиссеры

Л. П. СЛАСТИНА
М. М. ТИФЕНБЕРГ

Сътрудници на сцената
Главен театър-майстор Ф. А. БАЛКИЧ
Старши театър-майстор К. И. РАКВИЧ
Осветление В. И. ВИНОКУРОВ, Ф. О. ТРУГМАН
Художник-изпълнител В. Б. ЗАЛОМОНСОН
Художник бутафория А. Е. ТРАВИНА
Грим В. Я. АЛЕКСЕЕВА
Гардероб М. И. ГУСЕНКОВА, Л. А. ЗАКРЕВСКАЯ
Инженер-звукооформител Д. Б. ЦЕЛМС

Материалите в програмата са подготвени от литературното
бюро при Руския драматичен театър в Рига
автор — З. Н. СЕГАЛ
превод, редакция и уредба — ВАСИЛЕН ВАСЕВ

